

NAPREJ

Glasiilo Jugoslov. socijalno - demokratske stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna petstotnica 75 vin., pogojen prostor 1'25 v; razglasi za poslano vrstica po 1'50 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Posamezna štev. stane 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamskeje za list so poštnine proste.

Upravišstvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

0 demisiji kabineta.

Belgrajska vlada se je torej odločila za demisijo. Razlogi so različni. Notranje prilike niso bile kaj ugodne, zunanje pa naravnost nevzdržne. Če so pogoj, ki jih stavi pariška konferenca jugoslovanski državi v pogled gospodarske in prometne politike ter varstva manjšin resnično taki, kakor se pripoveduje, potem moramo reči, da je celo demisija vlade prebiti in preenostavni protest. Če bi morali res trpeti tako ingerenco od strani antantnega imperijalizma, kakor nam jo hoče potem posebnih dobov slavni »mirovni« posvet usiliti, potem je pač boljše, da napravimo takoj križ čez našo komaj priborjeno državno samostojnost. Zamočati pa ne moremo niti ob tej priliki, da dale v vseh pogledih tudi kratka epizoda Davidovičeve vlade, ki je morala demisionirati, še preden se je pravzaprav konstituirala, žalostno spričevalo o politični zrelosti in poštenosti raznih jugoslovanskih buržoaznih strank. Kar se je v zadnjem času spletlo v parlamentu, zlasti od strani onih, ki so ostali izven ministrstva, in pisali po raznih meščanskih listih, ni bilo nič drugega kakor navadna zavestna sabotaža najnujnejših potreb jugoslovanskega ljudstva. In to v najkritičnejšem trenutku naše zgodovine! V trenutku, ko vse kaže očitneje in očitneje na intrige za podonavsko konfederacijo novega kroja.

Opozorili smo že te dni v posebnem članku na nevarnost, ki nam preti na polju zunanje politike v prvi vrsti zaradi slepe notranje politike meščanstva.

Povedali smo pa tudi že od vsega začetka, da si v sedanjih razmerah ne delamo iluzij o nobeni vladi ter vabili naše delavstvo, da naj se predvsem strne v vedno večjem številu v svojih razrednih organizacijah, kajti očitno je, da more le socijalistično delavstvo na podlagi socijalističnega dela rešiti povoljno vse notranje in zunanje probleme te nemirne dobe. To priporočilo ponavljamo našemu delavstvu tudi danes. V razredni organizaciji je moč ljudstva v socijalizmu njegova rešitev.

Demisija kabineta nas ni iznenadila.

Ne gre za krizo vlade, gre za krizo družabnega sistema, ki se mora odstraniti pri nas, kakor povsod. Socijalistično delavstvo gre mirno in nevzdržno svojo pot.

OSTAVKA VLADE.

(Naše izvirno poročilo.)

Belgrad, 13. Predsednik ministrskega sveta Davidović je podal demisijo kabineta, ki jo je regent sprejel. Zunanji politični položaj na eni strani, na drugi pa notranji problemi in konflikti, poostreni vsled intrigantske in brezciljne politike buržoaznih strank, so situacijo komaj osnovane vlade otežile na način, da je morala ta izvajati konsekvence. Komplotiranje tistih strank, ki so vodile obstrukcijo, se je že začelo.

LDU, Belgrad, 13. Glede sestave novega kabineta se govori v političnih krogih, da žele demokrati koncentracijsko vlado pod predsedstvom dr. Draže Pavloviča, dočim bi hoteli radikali in Narodni klub imeti Stojana Protića kot ministrskega predsednika. Dr. Pavlovič se je že začel pogajati z raznimi političnimi skupinami.

Dogodki na Reki.

D' Annunzijsve otročarije.

LDU, Trst, 13. »Tukajšnja« L' Era nuova« prinaša o reškem puču dne 12. t. m. obširno dramatično poročilo svojega dopisnika, ki je kot edini italijanski častnik prisostvoval vsej D' Annunzijski ekspediciji. Izdihše je bilo v Ronkih, severno od Tržišča na Goriškem. Prejšnji večer je bil dospel D' Annunzio v avtomobilu tjakaj, kjer so se nahajali tu-

di oddelki 2. italijanskega grenadirskega polka. Tudi iz drugih krajev so se ondi zbirali vojaki in arditii. Ob 4. uri zjutraj se je pričela pomikati kolona in tovornih vojaških avtomobilov proti Reki. V Nabrežini so rekvirirali dva oklopna avtomobila. V Podgradu pred »Narodnim domom« so čakali štiri oklopni avtomobili. D' Annunzio, ki je imel priprta na prstih tri vojna odlikovanja, trak zlate kolajne in spominski znak vojnega pohabljenca, je tukaj stopil z avtomobila in nagovoril častnike, zbrane pri oklopnih avtomobilih: »To, kar bomo mi izvršili danes, je najslavnejše podjetje Italije (kaj pa slavnega zmaga italijanskega orožja pri Vittorio Veneto?!? Op. ur.); mi pojdemo tolažit Rečane. Novo Italijo predstavljam jaz, ne ministrski predsednik Fran Ksaver Nitti!«

Kako so anektirali Reko...

LDU, Reka, 13. »La Vedetta d' Italia« pripoveduje v svojem poročilu o puču na Reki, da so se udeležili pohoda na Reko v prvi vrsti en bataljon 2. polka grenadirjev, 1., 8. in 22. oddelek arditov in en škadron konjenice. Medzavezniško poveljništvo na Reki je odposlalo oddelek brigade Sesia in oklopne avtomobile, ki bi bili morali za vsako ceno ustaviti pohod, ki so se pa enostavno pridružili demonstrantom. Poveljnik pohoda je bil polkovnik Repetto, ki je po reškem županu dr. Vio povzel besedo in raz balkon gubernerske palače proglasil priklopitev Reke v lenu italijanskega kralja.

Položaj na Reki.

LDU Beograd, 14. Iz Bakra se poroča: Zveza z Reko pretrgana. Ob Rečini stoji arditii, ki patrulirajo tudi po Reki. Naše oblasti so se umaknile na Sušak. Francozi in Angležii so se zabarikadirali. Naša skladišča so s strojnimi zastražena. Cestna drhal je potrgala vse razobešene zastave in jih pometala na cesto. Do krvolitja doslej ni prišlo. Ne ve se, kako stališče bo zavzel francoski general napram neredom na Reki.

Italijanski Trst nori.

LDU, Trst, 13. Radi dogodkov na Reki vlada v italijanskih nacionalističnih krogih veliko navdušenje. Zbirajo se prostovoljci, ki odhajajo na Reko. Baje je dosedaj v tržaški legiji vpisanih preko 1500 prostovoljcev. — Glasom vesti, došlih z Reke, se nahaja reška angleška posadka na Sušaku, francoska pa se je ukrcala na stajiske ladje.

LDU, Ljubljana, 13. Davi iz Trsta došli potniki pripovedujejo da so bile snoči zopet demonstracije proti Jugoslaviji v Trstu. Okoli 23. ure se je zbralo kakih 150 mladičev in so korakali pred Narodni dom, na čelu jim štirje italijanski častniki in šest italijanskih arditov. Vdrli so v kavarno Balkan, prevrnili nekaj miz in stolov ter se nato odstranili, ne da bi napravili večje škode, ker so natakali pravčasno zaprli okna in vrata. Nato so šli pred kavarno Comercio in Fabris, vzklikajoč »Dol z Jugoslavijo! Ven z Jugoslavlani!«, napravili pa niso nobene škode. — Zvečer je pred kavarno Savola (prejšnja kavarna Excelsior Palace Hotel) napadel italijanski častnik francoskega ter ga oklofotal in pretepel. — Skoro celo noč so zvonili zvonovi, ne ve se pa prav čemu. Govori se, da je to znamenje, da se zbirajo prostovoljci za Reko. Na Opčinah se je teh prostovoljcev zbralo 200 do 300 ter so pravili, da grejo na pomoč ogroženim bratom na Reki.

Revolucija v Italiji?

LDU Beograd, 14. Iz Bakra se poroča, da se ondi širijo že nepotrjene vesti, da je v Italiji izbruhnila revolucija.

WILSON O REŠKEM VPRAŠANJU.

LDU, Split, 12. (DDU.) Predsednik Wilson je imel 7. t. m. v St. Louisu govor o zvezi narodov, v katerem

se je dotaknil tudi vprašanja Šantunga ter dejal, da sta Anglija in Francija v tem vprašanju vezani s pogodbo, ki sta jo sklenili z Japonsko in katere ne moreta prekršiti, dasi je tajna. Dalje je govoril tudi o londonskem paktu in o reškem problemu in dejal, da nove države, ki so nastale na ozemlju bivše Avstro-Ogrske, ne bodo mogle mirno živeti druga poleg druge, ako jih ne bo podpirala zveza narodov.

SLOVENSKO SOCIJALISTIČNO GIBANJE V JULIJSKI BENEČIJI.

LDU, Trst, 13. Glasom lista »Il Lavoratore« bo v nedeljo, dne 21. t. m., v Delavskem domu shod slovenskih socijalistov iz Julijske Benečije. Med drugim se bo razpravljalo in sklepalo na shodu o predlogu glede združenja slovenskih in hrvaških socijalistov z italijansko socijalistično stranko ter glede izdajanja slovenskega socijalističnega glasila za Julijsko Benečijo.

ITALIJANI ZAPUŠČAJO ŠIBENIK.

LDU, Split, 14. (DDU.) Iz Šibenika se nam poroča od zasebne strani: Poveljnik italijanske posadke je v petek zvečer poklical k sebi dr. Smolčića in nekaj članov šibeniškega Narodnega sveta ter jim je izjavil: »V kratkem oddidem iz Šibenika. Priporočam Vam nujno, da delate na to, da se ne vrzore nikake demonstracije in da se ne izobešajo zastave, dokler ni odšel odtod zadnji italijanski častnik ali vojak. Zlasti strogo se mora paziti na to, da se prepreči vsrkšana žalitev italijanske vojske.«

SZEGEDIN ZASEDI SRBI.

LDU, Veliki Bečkerek, 12. Stari Szegedin sta zasedli dve srbski stotniji. Francozi, ki so se nahajali do sedaj v Szegedinu, so preko Rumunije odpotovali v svojo domovino. Srbi so dovolili, da madžarske vojaške formacije obstojajo še nadalje in vrše redarstveno službo.

AVTONOMIJA JUŽNE TIROLSKE — PA V PRIMORJU?

Dunaj, 13. (ČTU.) Kakor smo poročali od dobro poučene strani, bo avtonomija nemške južne Tirolske popolna. Italijanska vlada namerava ustanoviti dve pokrajini: pokrajino Trident in pokrajino Hohenegg. Drugo imenovana obsega nemško južno Tirolsko in bo imela nemške šole in nemški sodni jezik; tudi ne bo imela nobene carinske meje s severno Tirolsko. Italijanska pokrajina proti severni Tirolski bo začela pred Tridentom.

REŠEVANJE BANATSKEGA PROBLEMA.

LDU, Veliki Bečkerek, 13. Rumunski list »Banatul« prinaša nastopno poročilo svojega dopisnika iz Pariza: Švabe, ki so došli, da izroče mirovni konferenci spomenico, je sprejel včeraj Albert Thomas, ki jih je zaprosil, naj izroče njemu pisemno svoje zahteve, ki naj bodo podpisane od banatskih socijalistov. Neverjetno je, da bi nas podpirali tudi banatski socijalisti, ker nam je bil njihov tisk vedno nasproten in tudi proti Rumuniji. Zaradi incidentov z grofom Borghesi in Romanellijem v Budimpešti smo dobili simpatije italijanskega tiska; istotako tudi francoskega. Tudi francoska vlada nas podpira v vprašanju našega konflikta z Madžarsko. Toda v trenutku, ko se govori o Banatu, prehaja vsa simpatija na stran Srbov, in sicer ne zaradi tega, ker so Srbi, ampak zaradi tega, ker so Slovani in vodi Francoska slovansko politiko proti germanizmu. Angleži in zlasti Amerikanci so nam neprijatelji do smrti. Hoover, ki je komisar za prehrano vse Evrope, nam dela največje zapreke.

VOLITVE V ITALIJI.

LDU, Split, 12. (DDU.) Kakor poročajo italijanski listi, bodo volitve v Italiji najbrže v drugi polovici mese-

ca novembra. Nacionalci se pripravljajo na ljuto volilno borbo, ki bo najostrejša s socijalisti.

DEMobilizacija v Italiji.

LDU, Split, 12. (DDU.) Italija pripravlja demobilizacijo letnikov 1895., 1896. in 1897., italijanska vojna mornarica je pa začela odpustčati častnike letnikov 1891.—92. na njihovo lastno prošnjo.

POTRES V ITALIJI.

LDU, Milan, 14. (Brezžično.) V pokrajini Siena je bil v petek zvečer precej močan potresni sunek, ki so ga čutili tudi v okolici Rima. Nekaj hiš se je zrušilo, zelo veliko jih je pa poškodovanih. Tudi mnogo oseb je bilo ranjenih.

ZMAGA SOCIJALISTA HENDERSONA.

LDU, Pariz, 13. (DunKU.) Pri nadomestnih volitvah v Widnesu (Lancaster) je zmagal kandidat delavske stranke Henderson proti kandidatu združenih vladnih strank Fischerju, ki ga je podpiral Lloyd George. Liberalci so glasovali za Hendersona. »Chicago Tribune« opozarja na neprestane poraze vladnih strank in smatra, da je mogoče, da bo vlada prihodnje dni padla radi vprašanja o podržavljenju premo-govnikov.

STAVKA V PARIZU IN MARSEILLU.

LDU, Pariz, 13. (DunKU.) Stavka občinskih nastavlencev in delavcev pri vodovodih pariških predkrajev je končana. Zahtevam glede meze so večinoma ugodili. Generalna stavka v Marseilleu pa še traja.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA V ALZACIJI.

Metz, 13. (DunKU.) Stavka na lo-renskih železnih je popolna. Vozijo edine vlaki, ki dovažajo živila.

PROUČITEV DIPLOMATSKE PREDZGODOVINE VOJNE.

LDU, Nauen, 12. (Brezžično.) Kakor poroča »Vossische Zeitung«, je nemška vlada poverila profesorju Mendelssohnu — Bartholdyju, generalu grofu Montgelasu in profesorju Schlickingu nalogo, da s pomočjo gradiva, ki sta ga zbrala Kautzki in njegova žena, prouče diplomatsko predzgodovino vojne in da po možnosti predlože elaborat najkasneje do 23. septembra parlamentarnemu preiskovalnemu odseku.

MADŽARSKA NE SPREJME RUMUNSKIH MIROVNIH PREDLOGOV.

LDU, Veliki Bečkerek, 13. Agencija Dacia poroča, da javlja budimpeštanski dopisnik »Chicago Tribune«, da je izjavil madžarski ministrski predsednik, da noče sprejeti rumunskih mirovnihih pogojev in podpisati mir. Nadalje je izjavil, da ga k temu koraku sili ententa, ki noče priznati njegove vlade.

MINISTRSKA KRIZA NA RUMUNSKEM.

LDU, Pariz, 13. (ČTU.) Kakor poroča »Liberte«, je vsled tega, ker se rumunski delegati branijo podpisati mirovno pogodbo, prišlo do ministrske krize. Kabinet Bratianu je podal demisijo.

VRAČANJE NEMŠKIH UJETNIKOV.

LDU, Nauen 13. (Brezžično.) Pogajanja, ki so se vršila v Frankobrodu ob Menu radi izročitve vojnih ujetnikov, ki se nahajajo v ameriških rokah, so imela ta uspeh, da se izroči od 17. septembra dalje vsak dan 2000 nemških ujetnikov iz Amerike.

PROTI AKORDNEMU DELU NA ŽELEZNICAH.

LDU, Nauen, 13. Železničarske skupščine so nastopile proti predlogu, da se uvede akordno delo na železniških delavnicah, ker bi bila izključena poštna izvedba akordnega sistema in bi prišlo le do protežiranja,

PRED NEMIRI V BERLINU.

Berlin, 13. (ČTU.) Na nekem železničarskem shodu radikalne zveze so včeraj grozili, da se bodo prihodnji teden zgodili važni dogodki, vsi vodje strokovnih zvez da bodo odstranjeni s silo in da se mora obstoječo državo vreči. Zborovalci, katerih je bilo okoli 8000, so zapustili shod zelo burno.

RAZVELJAVLJENJE ČLENA 61. NEMŠKE USTAVE.

Pariz, 13. (DunKU.) Listina, ki jo je ministrski predsednik Clemenceau predložil nemškemu delegatu v podpis, se glasi: »Podpisani, pravilno pooblaščen in nastopajoč v lenu nemške vlade, priznavam in izjavljam, da so neveljavni vsi predpisi nemške ustave z dne 11. avgusta 1919, ki so v nasprotju z določili mirovne pogodbe, podpisane dne 28. junija 1919 v Versaillesu. Nemška vlada izjavlja in priznava, da je vsled tega člen 61 omenjene ustave neveljaven in posebno, da se avstrijski zastopniki smejo udeleževati sej nemškega državnega zbora le tedaj, ako glasom člana 80 mirovne pogodbe svet zveze narodov dovoli primerno izpremembo mednarodnega položaja Avstrije. To izjavo morajo tekom 14 dni, potem ko stopi mirovna pogodba v veljavo, odobriti mednarodni nemški činitelji.«

ZA ZASEDBO DOMBOVSKEGA PREMOGOVNEGA OKROŽJA.

Berlin, 13. (ČTU.) Posebni poročevalci »Vossische Zeitung« poročajo: Na mednarodni premogovni konferenci je predlagal ameriški poverjenik, da naj se tudi dombovsko premogovno okrožje zasede po ententnih četah. Utemeljeval je ta predlog s tem, da je v interesu Amerike, da nastopijo v vsej zgornji Šleziji in v dombovskem premogovnem okrožju mirne razmere. Ameriški zastopnik je predlagal, naj zasedejo ententne čete zgornjo Šlezijo ne samo radi ljudskega glasovanja, temveč, da naj se tem četam da tudi obsežna pooblastila.

ZVEZA NARODOV.

LDU, Rotterdam, 13. (ČTU.) Angleška brezžična služba javlja, da se dan v Parizu vse pripravljajo, da bo zveza narodov takoj mogla avtomatično začeti delovati, ko bodo Francija in druge države ratificirale mirovno pogodbo. Zvezni izvrševalni urad bo tekom 14 dni moral imenovati vladno komisijo za saarsko kotlino in trgovskega komisarja za Odansko. Dalje se bo tudi takoj odredilo vse potrebno za prvo plenarno sejo. Ta seja se bo vršila najbrže mesca marca 1920.

USTAJA NEMŠKIH VOJAKOV V MITAVI.

Praga, 13. (ČTU.) Kakor poročajo iz Kodanija, objavlja latiški tiskovni urad o ustaji nemških vojakov v Mitavi: Poročilo, da je latiška vlada obljubila nemškim vojakom zemljo in državljanstvo ni resnično. Nikdar ni bilo takega dogovora med Nemčijo in Latiško. Uvedla so se sicer meseca decembra 1918 pogajanja, da bi se jim priznalo državljanstvo, ne pa da bi se jim darovala zemlja. O tem pa se ni ničesar dogovorilo, niti podpisalo. To je potrdila tudi nemška vlada. Nemški vojakii so bili napačnega mnenja, da bi taka pogodba obstojala in da se je latiška vlada ne drži.

ZMAGA RDEČE ARMADE.

LDU, Rotterdam, 14. (ČTU.) Kakor se poroča iz Moskve, je bila Kolčakova vojska z južne strani obkoljena. Boljševiki so zajeli 12.000 mož in mnogo vojnega gradiva. Odposlanstvo je zaprosilo za mir.

BELGIJSKI DRŽAVNI DOLG.

LDU, Versailles, 12. (DunKU.) Belgijski ministrski predsednik je v včerajšnji seji belgijske poslanske zbornice otvoril razpravo o državnem proračunu za leto 1919. Izjavil je, da znašajo belgijski državni colgovi 18½ milijarde frankov.

Glose.

Koliko je brezposelnih v Evropi? Nezaposlenost je splošni pojav celega sveta. Ob nezaposlenosti silno trpe že itak izmozgani delavski sloji. Nezaposlenost je tako v razvitih kot nerazvitih državah zelo velika. Na Francoskem so se to leto pojavile in se danna dan vedno pogostejše ponavljajo številne stavke in veliki francoski list »Journal des Debats« ima za te stavke kar stalno rubriko. Angleški list »Times« pa je v nekem članku, kjer razpravlja o ekonomskem položaju, konstatiral, da je v Evropi okoli 15 milijonov družin, ki dobivajo brezposelne podpore. Mogoče je v tem malo pretiraval, utajiti se pa ne da, da postaja brezposelnost eden najhujših in najnevarnejših problemov sedanjega časa.

Protest rumunskih socialistov. Ob priliki padca madžarske sovjetske republike so rumunski socialisti izdali protest proti vmešavanju Rumunske v madžarske notranje razmere, kjer pravijo, da je oficijelna Rumunija igrala ne samo najlastnejšo, nego tudi naravnost barbarško vlogo. Rumunska buržoazija, ki je ena izmed najbolj reakcionarnih v celi Evropi, je s tem napravila mednarodni buržoaziji največjo uslugo. Rumunski socialisti nadalje izražajo oster protest proti plenjenju in ubijanju, kar so uganjali Rumuni v zvezi z madžarsko oligarhijo. V protesta se zagotavlja madžarskemu proletariatu moralna solidarnost rumunskega naroda, ki ne more biti odgovoren za zločine svojih vlad. Zadešen je madžarske revolucije je posledica nizke reakcionarne politike, ki jo rumunska vlada vodi proti lastnim socialistom.

Delavci v Indiji so izvojevali zmago. Velika stavka delavcev v 86 bombaževih tovarnah, ki je trajala tri tedne, je končana z zmago stavarjev. Delodajalci so po nasvetu guvernerja v Bombayu povišali delavcem plačo za 20 odstotkov in delavci dobe zraven tega še nagrado po 20 rupijev.

Nazori senatorja Knoxa o mirovni pogodbi. »Temps« primaša govor ameriškega senatorja Knoxa, vodje opozicije proti Wilsonu; ta govor je vzbudil v javnosti veliko presenečenje. Knox je označil mirovno pogodbo kot trdo in krivično, njeni pogoj so tako težki, da uničujejo vse možnosti obnove, s katero zavezniški tako gotovo računajo. Knox je zagotavljal, da napravi mirovna pogodba več kot eno samo Elzas-Lotrinsko. Rekel je: Ni težko prorokovati, da nastane menda nova zaveza med Nemčijo, Rusijo in Japonsko in ta zaveza, ki se bo postavila proti ligi narodov, bo dovolj močna, da končno uniči zahodno Evropo. Nismo napravili prav, da nismo pustili Evrope po premirju samo sebi, morali bi je skrbeti, da pride premirje nasproti do pravic. Knox je rotir Zdržene države, da naj odklonijo mirovno pogodbo, se ne zanimajo več za evropske zadeve in naj ne vzamejo Nemčiji niti vinarja odškodnine in niti pedit zemlje.

Se vedno bi radi izrabljali nezavednost ljudstva. Klerikalizem se redi izključno le ob nezavednosti ljudstva. Nezavednost ljudstva ne samo daje klerikalizmu politično moč, nego tudi kapital v roke duhovščine. Seveda so že davno mnuli oni zlati časi, ki so jih imeli klerikalni posestniki in ko je bilo ljudstvo še tako nezavedno, da je cerkvam in samostanom iz strahu pred samim hudičem »zašafavalo« cela ogromna imetja in dajalo cerkvam bogate »oferte« in delalo tlako. Takrat seveda je vse drvelo v samostane in cerkvene službe, kjer se jim je najbolje godilo. Dandanes seveda je ljudstvo že mnogo zavednejše. Vendar pa še čisto beremo po hrvaških in bosanskih časopisih, da nenasitnost duhovščine še ni dosti velika kljub temu, da so cerkvena posestva povsod zelo velika in da imajo županje lepe »farove«, travnike, njive, gozdove, kar bi se lahko vse razdelilo med manjše kmete in batarje, od katere ves dobiček se pa sedaj steka v cerkvene kase in fonde, za klerikalno agitacijo. Kljub vsemu temu vendar še ponekod duhovniki zahtevajo razne dajatve živil in drugih reči. Tako beremo v nekem bosanskem listu, da je župnik hotel izsiliti od težaka iz Vidovice, občina Oašje, celih 17 vozov drv, 17 manjših vozov sena, 7 kg slanin, 7 kg masla, dalje piščance, sadije in še več takih stvari. Prizadeti kmet se je pa postavil pošteno po robu.

Jugoslovanska trgovska mornarica. Vrše se pogajanja, da se vsa trgovska mornarica, ki se deloma nahaja v rokah Italijanov in je last različnih jugoslovanskih parobrodniških družb, vrne tem družbam. Tozadev-

no intervencijo je vzela v svoje roke Amerika.

Letalska zveza med Prago in Parizom je bila otvorjena te dni. Pošto letalo leta čez Moguncijo in Verdun, ki sta etapni mesti, v Pariz. Zveza bo najbrž pravilna.

Angleški rudarji proti odkupitvi rudnikov. Izvrševalni odbor angleške rudarske unije je sklenil priporočiti svojim delegatom na državni konferenci, da odklonijo vladni predlog, ki hoče rešiti vprašanje nacionalizacije rudnikov s tem, da se odkupi rudniške pravice, 2. da vztraja na zahtevi breznapadne nacionalizacije; 3. da naročijo vsem zborom strokovnih združenj, da podpirajo zahteve rudarjev.

Nemška pomorska plovba se je že začela. Iz Hamburga je odplula v Filadelfijo prva ladja, da tam nato vori mineralno olje. To je prva, ki potuje pod nemško zastavo.

Čitateljem »Napreja«.

Ker nam je mnogo na tem, da dobe naši čitatelji svoj list »Napreja« zjutraj, in sicer z vsemi najnovejšimi vestmi, katerih dosedaj niso mogli povzeti niti po drugih dnevnikih, ker ti ob pondeljkih dopoldne ne izhajajo, smo se odločili, izdati »Napreja« vsak pondeljek že ob 9. dopoldne. Ker bi nam pa bilo vsled nedeljskega počitka tehnično nemogoče tiskati list do te ure na štirih straneh, smo sklenili, nvidevši potrebo, da izidemo na vsak način ob pondeljkih že ob 9. zjutraj, izdati ta dan list le na dveh straneh. To seveda le ob pondeljkih in le za nekaj tednov, kajti upamo, da nam bo mogoče v kratkem odpraviti tehnične zapreke in izdati list ta dan »Napreja« ob omejenem ur in na štirih straneh. Zato pa bomo prinašali toliko prej vsa najnovejša poročila in opustili za ta dan večidel inseratov. S tem bo ustrezno ne samo našim rednim čitateljem, marveč sploh vsemu čitaločemu občinstvu. Tudi čitatelji na deželi bodo radi tega dobili list vse prej, kakor do sedaj. Slednjim čitateljem pa priporočamo tudi ob tej priliki, da pridno agitirajo za naš list, da nam dobe več novih naročnikov. »Napreja« bo v kratkem izhajal tudi ob pondeljkih na štirih straneh in med tednom v še povečani obliki.

Dnevne vesti.

Klerikalna polemika.

Ko smo trdili, da hočejo klerikalni mogotei izrabiti Krekovo ime v svoje nazadnjaške politične namene, so nam očitali, da pravimo, da je bil Krek častilopnež. In ko smo zavrnili to podkivanje in trdili, da je bil Krek popularen zaradi svojega nesebičnega dela, dasi ni bil svoboden in ga je cerkev preganjala, zdaj pa pravijo, da odkramo priznanje njegovemu delu. Krekovo delo smo mi že davno primerno ocenili, da bi pa delali rekamo za klerikalno stranko, ki nima ne Krekovih načel, ne Krekove nesebičnosti in hoče sedaj pod njegovim imenom gojiti politično šolo za vzdrževanje »božjega socialnega reda« klerikalni aristokraciji na ljubo, to bi bilo nesposmetno. Ej, če je vsa klerikalna politika taka kot je polemika z nami, pa nam ni treba dostavljati nobene besede, da jo označimo.

Stanovniška komisija.

Pisarna komisije posluje za stranke že od početka nepretrgoma od 8. do 18. ure Bleiweisova cesta 23/II, vrata 13. Komisija sama je zaposlena po komisijonelnih pregledovanjih in po sejah, ki se vršijo po možnosti vsak dopoldan z ozirom na predloženi material, o kojem se ima sklepati. S sprejemanjem drugih, kot povabljenih strank, se komisija sama ne more ukvarjati, ker bi bilo drugače njeno glavno delovanje onemogočeno.

Komisija prosi tem potom vse one, ki hočejo resno pomagati, da se stanovniška beda zmanjša, naj komisiji naznanijo konkretna stanovanja v policijskem rajonu ljubljanskem, po katerih bi se lahko poseglo. Razlog, zakaj naj se stanovanje oziroma del stanovanja zaseže, je jasno navesti. V poštevi pridejo po stanovniški naredbi št. 600 »Urad. L.« št. 135 a) rodbinska stanovanja samcev, če niso hišni gospodarji ali če nimajo lastnega gospodinjstva, b) stanovanja in drugi prostori trgovcev-nedomačinov, ki niso hišni posestniki, c) stanovanja upokojenecv, vdov, zasebnikov, zasebnic, odslovljenih uradnikov, ako vsled odpovedi niso ogroženi eksistenčni pogoji dotične rodbine (n. pr. šolobvezni otroci) ali če ne stanujejo v lastnih hišah; dalje stanovanja tujih podanikov. Za vse osebe, navedene pod točko 3 c) se odpovedna pravica komisije ne nanaša na tiste,

ki imajo v Ljubljani domovinsko pravico, ako le ta ne izvira iz določbe § 10. zakona z dne 6. decembra 1896, drž. zak. št. 222 (uradniki).

Razume se, da ostane ime naznanitelja strogo tajno, ker se bo njegov podpis takoj uničil.

Ker je naloga stanovniške komisije v omenjeni naredbi točno opisana, ne spadajo splošni nasveti in predlogi za olajšavo stanovniške bede v njen delokrog. Pri tej priliki opozarja stanovniška komisija še enkrat, da mora vsak, ki reflektira na stanovanje, izpolniti in izročiti takoj vprašalno polo, katero se dobi na vsaki policijski stražnici.

Kongres zaščitnikov dece.

Državni oddelek za zaščito dece se je odločil, da pozove na sestanek vse prijatelje dece in vse strokovnjake za detinsko vprašanje in dečlo zaščito. Kongres se vrši v Belgradu v začetku prihodnjega leta; vsi zainteresiranci, ki nameravajo prisostvovati kongresu in razpravljati, se prosijo, naj se pisмено prijavijo oddeku. Istočasno naj predložijo vprašanja, o katerih bi se moralo razpravljati na kongresu, kakor katerih vprašanj so sami veščji in v kateri panogi želijo sodelovati. Na podlagi pravočasno dospelih poročil se bodo obrazovale strokovne ankete in razdelilo delo v sekcije v svrhu razpravljanja posrednih panog problema. Besedo bodo imeli pedagogi, zdravniki, pravniki, literati, in vsi, ki se natančneje babijo z detinskim vprašanjem in dečlo zaščito. Oddelek goji nado, da bo bavljenje z ljubljenci našega ljudstva in njihovo srečo prineslo v naše prenamno politično, gospodarsko, aprotivacijsko in socialno ozračje občutje ugodnosti, olajšanja in zadovoljstva, ter da bo odziv radi tega polnoštevilčen, a prebogata žetev undila tudi zakonodajalcem obilno prilike, da sodelujejo pri zidanju naše srečnejše bodočnosti.

Seja občinskega sveta ljubljanskega.

Občinski svet ljubljanski ima svojo redno sejo v torek, dne 16. septembra ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. Poleg drugega se nahaja na dnevnem redu tudi policijskega odseka poročilo o prošnji društva hišnih posestnikov v Ljubljani za odstranitev municijskih skladišč na ljubljanskem polju z neposredne bližine mesta; vprašanje poverjenstva za uk in bogočastje glede spremembe mestnega deklarikega liceja v žensko realno gimnazijo; glede opustitve šolnine na mestnih ljudskih šolah; glede zvišanja letne dotacije vsem mestnim šolam; glede električne zadruge v Spodnji Šiški; glede prošnje obratnega vodstva cestne elektrifike železnice za zvišanje voznih tarif in tajne seje.

Drobno.

— **Konservatorij »Glasbene Matice«.** Gojencem, ki so se doslej vnislali v konservatorij, se naznanja, da se vrše vsprejemni izpiti v torek, sredo in četrtek, v dneh 16., 17. in 18. septembra po sledečem redu: v torek dopoldne ob 9. uri za gojence klavirja, v torek popoldne ob 3. uri za gojence solopetja; v sredo dopoldne ob 9. uri za gojence harmonije in kontrapunkta; v sredo popoldne ob 3. uri za gojence gosli; v četrtek popoldne ob 3. uri za gojence in gojence dramatične šole. — Izpiti se vrše v dvorani »Glasbene Matice«, Vegova ulica 7. II. nadstropje. Vsak gojenec naj prinese k izpitu seboj nekaj muzikalij, etud in komadov za predavanje iz učne tvarine zadnjih let. Vsi gojenci in gojenke dramatične šole naj se v pondeljek, 15. septembra popoldne ob 3. uri zglasijo v pisarni ravateljstva, da sprejmejo obvestilo glede izpitov.

— **»Glasbena Matica«.** Gojenci, ki so se doslej vpisali v glasbeno šolo, naj pridejo po sledečem redu k razdelitvi ur pouka v dvorani »Glasbene Matice«, v II. nadstropje hiše v Vegovi ulici: v pondeljek, 15. septembra popoldne ob 5. uri gojenci klavirja, v torek, 16. septembra popoldne ob 5. uri gojenci gosli, viole, čela, roga itd.; v četrtek, 18. septembra popoldne ob 5. uri gojenci solopetja in ostalih predmetov.

— **Vse visokošolce iz zasedenega ozemlja** pozivljamo, da javijo takoj v svojem in skupnem interesu pisarni za zasedeno ozemlje, šolski odsek, Pražakova ulica 3, svoj naslov, kaj študirajo ali nameravajo in kje. Tudi visokošolci-volaki naj se javijo, odsojne naj zglaš svojci. — Pripravljajni odbor organizacije visokošolcev-bežuncv.

— **Potni listi za Francijo.** Francoska misija v Ljubljani, Bethlovova ulica št. 9 javlja, da ni pooblaščen za vidiranje potnih listov za Francijo. Sami francoski legacija v Belgradu je v to poliklana. Potni listi morajo razen tega biti vidrati

od velikega glavnega stana SHS v Belgradu in od tamkajšnje francoske varnostne službe. Da si osebe, ki žele potovati v Francijo prihranijo nepotrebna pota, naj se za potne liste pravočasno obrnejo na navedeno legacijo.

— **Okrajni sodišči v Murški Soboti** in Dol. Lendovi sta bili dne 9. odnosno 10. t. m. prevzeti v upravo poverjenstva za pravosodje v Ljubljani.

— **Mesto ustaviene »Istine«** je začela izhajati pred nekaj dnevi »Nova Istina«, kot glasilo hrvaških komunistov. V bistvu se ni izpremenil nič, v napadih tudi ne. Tudi ustaviene revija »Plamen« bo zopet izšla.

— **Pučki Prijatelji.** V petek, dne 5. t. m. je pričel v Pazinu po petletnem preselidku zopet izhajati list »Pučki Prijatelji«.

— **Pod sekvester** je stavljena trdnja Karl Camernik & Co., trgovina s kolesi na Dunajski cesti.

Iz stranke.

ŽELEZNIČARJI, SKLADIŠČNI IN VRHSTAVNI DELAVCI, VLAKOPOSPEŠEVALNO OSOBE JUŽNE ŽELEZNICE POZOR!

Vabimo Vas na izvanredni občni zbor podružnice Ljubljana I. Splošne železničarske organizacije, ki se vrši v sredo, dne 17. t. m. ob 20. uri v društvenih prostorih Mahrova hiša s sledečim dnevnim redom:

1. a) Poročilo predsedstva, b) blagajnika.
2. Vojtev zaupnikov.
3. Ujedinjenje železničarjev.
4. Raznoterosti.

Na obilno udeležbo vabi odbor.

Vestnik »Svobode«.

Peljezi podružnice »Svobode« na Jesenicah k Peričniku, katerega je priredila ista v nedeljo, dne 7. t. m., je nad vse leno uspel. Udeležnikov je bilo nad 50. Prekrasno, ne prevroče jutro nam je obetalo najlepši dan. Ob pol 9. uri smo odšli iz bivše nemške šole na Savi skozi Jesenice v Mojstrano k slapu, kamor smo dospeli ob pol 13. uri. Ko smo si ogledali prekrasni slap in njegovo lepo okolico, posedali smo v bližini ter potolažili naše želodce, kateri so se po štiriurni hoji po svežem gorejskem zraku, močno oglašali. Napravili smo ožen, kuhali in točili se je izoboren čaj z limono, za kar smo prinesli vse potrebno s seboj, čaj, sladkor, limone in kozarce od doma, posodo za kuhanje smo si pa izposodili v Mojstrani. Zapeli smo tudi par pesem, gde. Preve nam je pa zaigrala nekaj lepih komadov na citre. Razpoloženje vseh udeležnikov je bilo prav dobro, zabava domača, neprisljuna, čutili smo se svoji med svojimi. Po 3. uri odpravili smo se počasi nazaj skozi Mojstrano na kolodvor Doyje in z vlakom na Jesenice. Tako smo zaključili ta prvi letošnji izlet, s katerim so bili vsi udeležniki kar najbolj zadovoljni; želja vseh je le bila, da bi jeseniška podružnica čimprej priredila zopet kak podoben izlet. Tudi v blagajno podružnice se je steklo nekaj »Peričnika« v obliki 50 K, kot čist dobiček od čaja. Vsem sodelujočim in soderugom, kateri so se žrtvovali za uspeh tega izleta najlepša hvala, vsem udeležnikom pa: Na svidenje prihodnje!

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: V pondeljek, 15. septembra »Favna«. Abonement A. — V torek, 16. septembra zaprto. — V sredo, 17. septembra »Favna«. Abonement B. — V četrtek, 18. septembra »Dnevi našega življenja«. Abonement A.

Št. 14.984.

Razglas.

V smislu sklepa magistratnega gremija z dne 9. septembra 1919 se odreja, da se smejo stojnice tudi na zasebnem svetu postavljati le z dovoljenjem mestne občine in to iz zdravstvenih, estetskih in drugih javnih ozirov.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 10. septembra 1919.

Svarilo.

Opozarjamo, da se v zadnji dobi v časopisih ponuja »Kolinska cikorija«, katera pa ni naše blago. Prava kolinska cikorija je samo tedaj, ako so zavitki opremljeni z našimi etiketami in varstveno znamko.

Kolinska tovarna kavnih primesi, trgovsko delniško podjetje v Ljubljani.

Sodrugi!

Te dni izide v založbi »Slovenske Socialne Matice« v Ljubljani, poštni predal 91, brošura znanega nemškega sodruga Oto Bauerja:

Pot k socializmu,

ki bo stala približno K 2.—. Naročite in razširjajte!

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.

Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Naročite takoj vse vrste

zvezkov za nižje in višje šole, pisarniških potrebščin, barvastih in drugih papirjev, cigaretnega papirja, cigaretnih stročnic, dnevnih, delavskih, trgovskih kopul in drugovrstnih knjig, blokov za pisarne, svinčnikov in peres za pisanje, trakov za pisalne stroje, črnila (male in velike steklenice), pisarniškega kleja (gumi), radlik, tablic, kam, svinčnikov, pisarniškega papirja (pisarniški, ogledni, indigo, svileni, marmornati, silni) in še drugih papirjev, uradnih in trgovskih kuvert, notezov v raznih barvah in velikostih, strojnega, pisarniškega in trgovskega papirja, krep-papirja v raznih barvah za rože, spouk za pisma, raznih etiket, žepnih držal za pisanje, prirovnih za delavce.

Razpošila na debelo in drobno. Preskrbim vse vrste blaga. Postrežba točna in solidna. Se priporoča.

JOS. OMERSA,

trgovski agent in komisija trgovca v Ljubljani, Dunajska cesta 6/1.

GARJE

srbečico, hrasto, lišaje uniči pri doveku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 6 K. Po pošti 7 K poštne prosto. Prodaja in razpošila lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zvečen 10-8 rotovža.

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir. Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hiltorjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izabo vodnih sil, vodne žage, elektrane, betonake in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervoarje, železobetonsko oporno zidavo in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse natrte stavbene inženirske stroke. Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Slavnemu občinstvu naznanjajva, da sva prevzela

gostilno »Narodni dom«

v Celju.

Skrbela bodeva za dobro in točno postrežbo, ter se priporočava za mnogobrojen obisk.

Ivan in Ana Černe

z Goriškega. 538-15-1